

Putin: Doufali v neviditelnou ruku trhu

- CZ24 News | 14. října 2021

RUSKO/EU: Důvodem prudkého růstu cen plynu v Evropě byl nedostatek elektřiny, řekl Vladimir Putin během plenárního zasedání fóra Russian Energy Week.

Jak prezident poznamenal, současná krize je způsobena skutečností, že za posledních deset let byly v evropském energetickém sektoru založeny systémové nedostatky. Orgány EU zejména spoléhaly na obnovitelné zdroje energie a přešly na cenové výměny v plynárenství. Rusko se zároveň nesnaží využít současnou situaci pro své vlastní účely a nadále stabilně dodává palivo do Evropy, řekl Putin. Moskva je podle něj navíc připravena ještě zvýšit vývoz surovin, pokud o to evropští partneři požádají.

Jak poznamenala hlava státu, za posledních deset let podíl obnovitelných zdrojů energie na evropské energetické bilanci prudce vzrostl a začal hrát významnou roli. Prezident označil nestálost výroby elektřiny za charakteristický rys tohoto odvětví, protože v případě nepříznivých povětrnostních podmínek může dojít k vážným poruchám výroby.

„Přesně to se stalo letos, kdy kvůli poklesu výroby ve větrných elektrárnách byl na evropském trhu nedostatek elektřiny. Ceny za to poskočily, což se stalo spouštěčem pro růst kotací plynu na spotovém trhu,“ vysvětlil Putin.

Podle něj za poslední desetiletí „do evropského energetického sektoru byly postupně implementovány systémové nedostatky“, které nyní vedly k rozsáhlé krizi na regionálním trhu. Prezident zdůraznil, že zatímco tam, kde je na předních místech výroba elektřiny z jaderných elektráren a zemního plynu, k takovým situacím nedochází.

Ceny plynu v Evropě klesly po prohlášeních Vladimira Putina o čtvrtinu. Na aukci ve čtvrtek 7. října klesly ceny plynu v Evropě pod 1000 dolarů za 1 000 metrů krychlových.

„Co je důležité: spotřeba plynu závisí na ročním období. V létě se zásoby plynu tradičně doplňují před zimním obdobím. Letos to však ani po studené zimě v Evropě mnoho zemí neudělalo a spoléhalo se na spotové dodávky plynu, na takzvanou neviditelnou ruku trhu. V podmínkách vysoké poptávky tedy státy tlačily ceny ještě více nahoru,“ dodal Putin.

Připomeňme si, že od začátku roku 2021 se ceny plynu v Evropě zvýšily více než pětinasobně a nyní dosahují zhruba 94 EUR za MWh, tedy 1,1 tisíce USD za 1 000 metrů krychlových. Na začátku října se přitom náklady na palivo krátce přiblížily hranici 2 tisíc dolarů – poprvé za celé sledované období.

Jak poznamenal Alexej Korenev, analytik FG Finam, v rozhovoru pro RT, ceny plynu jsou tradičně vázány na ceny ropy. Evropské země však dlouhodobě požadují, aby se náklady na palivo formovaly podle principu výměny, bez ohledu na situaci na ropném trhu.

„Gazprom se mnohokrát pokusil u soudu zpochybnit tuto cenu, ale Evropa bránila směrnici o plynu a stále trvala na tom, aby byly ceny vytvářeny na základě zásad výměny. Nyní vidíme důsledky této volby,“ řekl expert.

Kromě toho, že směnné ceny v zásadě podléhají prudkým výkyvům, situaci ještě zhoršuje jednání spekulantů. Tento názor sdílel výkonný ředitel Ruského národního výboru Světové energetické rady Alexej Gospodarev v rozhovoru pro RT.

Podle Vladimíra Putina si takové problémy v Rusku dnes „nelze představit“. Vysvětlil, že dlouhodobý přístup k rozvoji komplexu paliv a energií umožňuje zajistit ceny elektřiny pro obyvatelstvo a společnosti na nejnížší úrovni v Evropě.

Ruský prezident zejména objasnil, že v Rusku je průměrná cena elektřiny v eurech asi 20 EUR za MWh. Současně například v Litvě musí zaplatit 256 EUR, v Německu a ve Francii – 300 EUR a ve Velké Británii – 320 EUR.

„Růst tarifů u nás je omezený a přísně regulovaný, na rozdíl od evropských zemí, kde se kvůli zvýšení nákladů na výrobu elektřiny například v poslední době zvyšovaly tarify například za bydlení a komunální služby téměř měsíčně,“ dodal Putin.

V současném prostředí hrozí Evropě zrychlení inflace, která by mohla ovlivnit celou ekonomiku regionu. Maria Belova, ředitelka výzkumu společnosti VYGON Consulting, o tom hovořila v rozhovoru s RT.

„Již jsme svědky zastavení práce v řadě průmyslových odvětví. Pozorovatelný nárůst cen elektřiny povede k revizi cenovek téměř u všech skupin zboží, v důsledku čehož se negativní dopad rozšíří na HDP. Síla tohoto účinku však bude záviset na tom, jak dlouho takové vysoké nabídky plynu vydrží,“ uvedla Belova.

Čekání na žádost

Připomeňme, že v září se evropští politici pokusili obvinít Rusko z růstu cen plynu. Skupina poslanců EP proto vyzvala k prošetření akcí Gazpromu, které by údajně mohly vést k takovému cenovému skoku. Později americký kongres také obvinil Moskvu z manipulace evropského trhu s plynem a využití současné situace pro vlastní účely.

Vladimir Putin označil taková prohlášení za „politicky motivované tlachání“. Dodal, že Moskva i v nejtěžších obdobích studené války plně splnila své smluvní závazky a dodala plyn do Evropy.

„Zvyšujeme dodávky do Evropy i v dnešních pro nás obtížných podmínkách.“ Gazprom zvýšil dodávky plynu do Evropy asi o 10% s přihlédnutím k LNG se dodávky plynu do Evropy zvýšily o 15% a jsme připraveni to udělat i nadále,“ řekl prezident.

Vladimir Putin navíc oznámil svou připravenost dodatečně zvýšit vývoz plynu, pokud o to sami Evropané požádají. Ruské společnosti podle něj nikdy neodmítly zahraniční partnery ve svých požadavcích na dodávky surovin nad rámec stávajících smluv.

„Pokud budeme požádáni o další zvýšení (dodávek plynu. Jsme připraveni na další zvýšení. Zvyšujeme o tolik, kolik nás naši partneři žádají. Neexistuje jediné odmítnutí. Ani jeden,“ zdůraznil Putin.

Jak poznamenal v rozhovoru s RT Sergeji Kučín, vedoucí oddělení osobních makléřů BCS World of Investments, evropské orgány nyní začínají navrhopvat opatření k překonání plynové krize. Zejména politici se zaměřili na jadernou energii, ale to může být pouze dlouhodobé řešení problému, uvedl expert. V této souvislosti, jak se specialista domnívá, se v blízké budoucnosti mohou země EU obrátit na Rusko s oficiální žádostí o zvýšení dodávek.

„Evropa se bez ruského plynu neobejde. Podle našich odhadů přitom vysoké ceny pohonných hmot zůstanou až do jara 2022, pokud nebude zima velmi chladná,“ uzavřel Kučín.